

<https://doi.org/10.34768/fp2022a9>

Daniela Ilnicka

Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy
im. Jana Długosza w Częstochowie

IMIONA CHRZESTNE CHŁOPCÓW NADANE W PARAFII NAJŚWIĘTSZEGO SERCA PANA JEZUSA W CZĘSTOCHOWIE W LATACH 1950-1955 ORAZ 1980-1985

Celem opracowania jest ustalenie: 1) jakie imiona były nadane chłopcom na chrzcie świętym w parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa¹ w Częstochowie w latach 1950-1955 oraz 1980-1985; 2) jak kształtowała się ich lista rangowa – które z imion były najczęściej wybierane do nominacji w wymienionych wyżej przedziałach czasowych jako imię pierwsze, drugie lub trzecie; 3) które imiona chłopcy odziedziczyli po swoim rodzicu, a także 4) wskazanie w obu okresach repertuaru imion popularnych oraz imion rzadkich. Materiał onomastyczny pochodzi z ksiąg metrykalnych, które zostały udostępnione przez księży parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Częstochowie.

Imię jako kategoria antroponimiczna

Imię² stanowi podstawowy, ukształtowany w przeszłości i ściśle powiązany z przemianami społeczno-komunikacyjnymi i kulturowymi, element systemu nazywania osób. Imiona osobowe występują w rozmaitych kulturach, a ich podstawową funkcją była i jest funkcja referencjalna (identyfikacyjna, a także nominacyjna)³.

Imię to indywidualna⁴ nazwa własna, którą dziecko otrzymuje z woli rodziców lub prawnych opiekunów. Nadawane jest natomiast przez osobę do tego upoważnioną

1 Parafia Najświętszego Serca Pana Jezusa zlokalizowana jest w dzielnicy Stradom, która położona jest nad rzeką Stradomką. Graniczy z dzielnicami Gnaszyn-Kawodrza, Dźbów, Błeszno, Ostatni Grosz, Trzech Wieszców, Śródmieście, Stare Miasto i Podjasnogórska. Na terenie parafii znajduje się wiele instytucji, m.in. Centrum Kształcenia Zawodowego, Centralna Szkoła Straży Pożarnej, Miejskie Przedszkole nr 9a, Miejskie Przedszkole nr 41, Szkoła Podstawowa nr 21, Zespół Szkół, m.in. Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla Młodzieży, Liceum Ogólnokształcące, tzw. mundurowe. Od 1939 r. parafia została oddana pod opiekę księżom salezjanom. Jej początki związane są z darowiznami księży: Pilca, Rusina i Waśkiewiczza, dzięki czemu w maju 1939 r. rozpoczęto budowę, a w latach 1948-1960 toczyły się prace związane z rozbudową kościoła oraz wybudowaniem plebanii. W roku 1957 parafia otrzymała pełnoprawny status parafii pw. Najświętszego Serca Jezusowego.

2 Wyraz i termin *imię* bywa używany w różnych znaczeniach. Zostały one zebrane przez Kazimierza Rymuta w artykule: *Imię – nazwisko – przezwisko w historii języka polskiego*, [w:] *V Ogólnopolska Konferencja Onomastyczna. Księga referatów*, red. K. Zierhoffer, Poznań 1988, s. 222.

3 M. Małec, *Imię w polskiej antroponimii i kulturze*, Kraków 2001.

4 Swoistość kategorii imienia polega na tym, że w identyfikacji własnej tożsamości jest postrzegane jako pierwsze i ważniejsze. „Człowiek na ogół nie utożsamia się ze swoim nazwiskiem. Człowiek

w akcie o charakterze religijnym⁵ (chrzest) lub administracyjnym. Każde dziecko po narodzinach otrzymuje imię, które w pewnym stopniu może być wyznacznikiem jego cech indywidualnych⁶. W tworzeniu imion lub w ich wyborze tkwią intencje symboliczne, w przeszłości także magiczne, wyrażające dobrą wróżbę dla dziecka, zapewniające opiekę przed złymi mocami, w czasach chrześcijańskich taką opiekę miał zapewnić święty, którego imię nadawano dziecku. Przyczyny kreacji imion lub kryteria ich wyboru ze skarbca imion chrześcijańskich uzależnione były od panującego w danej epoce systemu wartości lub mody⁷. Współcześnie imiona, od czasu wprowadzenia imion chrześcijańskich, stanowią zbiór nazw osobowych w miarę ustabilizowany i zamknięty. W dzisiejszych imionach nie odnajdziemy odwołań do ich etymologii. Mają one charakter konwencjonalny, a na pierwszym planie pojawia się ich estetyka, oryginalność, łatwość tworzenia form hipokorystycznych⁸. Przy wyborze imienia mogą pojawiać się także inne motywacje⁹.

Inną cechą, wspólną dla imion i nazwisk, jest to, że są one oficjalnymi, urzędowymi nazwaniami człowieka i reprezentują osobę trwale, przy czym większą stabilnością odznaczają się imiona (pomijamy tu szczególne przypadki zmiany imion lub nazwisk oraz zmiany nazwisk w odniesieniu do kobiet zamężnych).

Imię w prawie polskim

Wprawdzie wybór imienia dla dziecka należy do rodziców lub opiekunów prawnych, niemniej jednak jest on poddany określonym sankcjom prawnym. Nadanie imienia reguluje ustawa z dnia 29 września 1986 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz.U.2011, nr 212, poz. 1264). W art. 38. czytamy, że w ciągu 14 dni od momentu przyjścia dziecka na świat

jest zawarty w imieniu. Pierwsze poznanie swojego ja – to imię” (A. Kamieńska, *Notatnik 1965-1972*, Poznań 1982, s. 201; cyt. za: Malec, *op. cit.*, s. 16).

5 W czasach przedchrześcijańskich nadawane także przy postrzyżynach (J. Bystron, *Księga imion w Polsce używanych*, Warszawa 1938, s. 8).

6 M. Malec (*op. cit.*, s. 15) zauważa, że cechą swoistą imion osobowych jest ich symbolika ze stałymi i zmiennymi jej elementami. Stałość przejawia się w przeświadczeniu, że imię reprezentuje osobę i jest w pewien sposób związane z jej losem, zmienne są mniemania o rodzaju wpływu tej reprezentacji na dzieje i osobowość nosiciela imienia. Por. też K. Doroszewicz, *Psychologiczne aspekty imion ludzkich*, „Psychologia Jakości Życia” 2003, z. 2 (nr 1).

7 Zob. V. Jaros, *Współczesne nazwiska mieszkańców gminy Mykanów*, Częstochowa 2009.

8 Por. A. Cieślíkowa, *Imiona i nazwiska we współczesnej polszczyźnie. Moda i życie tekstowe*, [w:] *Polszczyzna a/i Polacy u schyłku XX wieku*, red. K. Handke, H. Dalewska-Greń, Warszawa 1994; R. Bizior, *Imiennictwo Częstochowy i okolic w latach 1998-2003 w kontekście mediatyzacji kultury*, [w:] *Nazewnictwo na pograniczach*, red. J. Ignatowicz-Skowrońska, Szczecin 2005.

9 M. Malec (*op. cit.*, s. 72) wymienia kryteria decydujące o wyborze imienia, a wśród nich m.in. motywację przedchrześcijańską; wybór patrona świętego, który będzie wzorem do naśladowania; tzw. imiona z kalendarza przypadające na dzień narodzin lub dzień chrztu dziecka; nadanie dziecku imienia znanej i lubianej postaci literackiej; imiona świętych kościoła katolickiego; tradycję rodzinną: dziecko otrzymuje imię po przodkach – dziadkach, rodzicach lub chrzestnych; ładnie brzmiące imię; imię ładnie współbrzmi z nazwiskiem; imię jest mało popularne w danym środowisku; imiona tradycyjne zastępowane są obcojęzycznymi odpowiednikami; środki masowego przekazu.

należy ten fakt zgłosić w USC. Przy wyborze imienia należy natomiast pamiętać o kilku podstawowych zasadach, które podane są w wymienionej powyżej ustawie, m.in.¹⁰:

- zaleca się nadawanie imion w postaci przyswojonej przez język polski, a więc np. *Jan*, nie *John* lub *Johann*; *Katarzyna*, nie *Catherine*;
- zakazuje się nadawania więcej niż dwóch imion, pisanych osobno, bez łącznika, żeńskich dla dziewczynek, męskich dla chłopców. Wyjątkowo imię żeńskie *Maria* można – zgodnie z tradycją – nadać jako drugie imię chłopcu, np. *Artur Maria*;
- należy bezwzględnie unikać nadawania imion budzących ujemne skojarzenia (mówi o tym ustawa), np. *Belzebub*, *Kurtyzana*, *Lucyfer*;
- nie powinno się nadawać imion: a) pochodzących od wyrazów pospolitych, takich jak *antena*, *blawatek*; b) pochodzących od nazw geograficznych, np. *Dakota*, *Eurazja*, *Korea*, *Malta*;
- imię powinno odróżniać płeć dziecka ze względów językowych (język polski wymaga odmiany imienia przez przypadki) i praktycznych;
- nie powinno się stosować pisowni archaicznej;
- nie powinno się nadawać imion zdrobniałych, powszechnie używanych nieoficjalnie, jak np. *Jaś*, *Kasia*, *Lonia*, *Wiesiek*, natomiast można nadać dziecku imię z pochodzenia zdrobniałe, skrócone, ale współcześnie odczuwane jako imię samodzielne, np. *Betina*, *Lena*, *Nina*, *Rita*.

Rodzice mogą korzystać z wykazu imion opracowanego przez Józefa Bubaka, dostępnego w USC, w kwestiach spornych urzędnicy i rodzice mogą zwrócić się po poradę na temat poprawności formy imienia do Rady Języka Polskiego i Instytutu Języka Polskiego PAN.

Warto dodać, że imiona najmłodszych częstochowian były już przedmiotem analiz onomastyczno-językowych. Są to następujące prace: Stefana Folfasińskiego, *Imiennictwo Częstochowy w roku 1958. Najwięcej jest Andrzejów, Małgorzat i Elżbiet*, „Nad Wartą” 1959, nr 2; Renaty Bizior, *Imiennictwo Częstochowy i okolic w latach 1998-2003 w kontekście mediatyzacji kultury*, [w:] *Nazewnictwo na pograniczach*, red. J. Ignatowicz-Skowrońska, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2005

10 Por. też *Zalecenia dla urzędów stanu cywilnego* na stronie Rady Języka Polskiego https://rjp.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=611 [dostęp: 8.05.2021]. 5 października 2021 r. weszło w życie uzupełnienie do ustawy Dz.U.2021.709, Art. 59 [wybór imienia] – Prawo o aktach stanu cywilnego, w którym wprowadzono następujące zmiany: 1. Osoba zgłaszająca urodzenie składa oświadczenie o wyborze nie więcej niż dwóch imion dla dziecka; 2. Wybrane imię lub imiona nie mogą być zamieszczone w akcie urodzenia w formie zdrobniałej oraz nie mogą mieć charakteru ośmieszającego lub nieprzyzwoitego; 3. Niezależnie od obywatelstwa i narodowości rodziców dziecka wybrane imię lub imiona mogą być imionami obcymi. Można wybrać imię, które nie wskazuje na płeć dziecka, ale w powszechnym znaczeniu jest przypisane do danej płci; 4. Kierownik urzędu stanu cywilnego odmawia przyjęcia oświadczenia o wyborze imienia lub imion dziecka, jeżeli wybrane imię lub imiona są w formie zdrobniałej lub mają charakter ośmieszający lub nieprzyzwoity lub nie wskazują na płeć dziecka, kierując się powszechnym znaczeniem imienia, i wybiera dziecku imię z urzędu, w formie decyzji administracyjnej podlegającej natychmiastowemu wykonaniu, z adnotacją zamieszczoną w akcie urodzenia o wyborze imienia z urzędu.

oraz Renaty Bizior-Ociepy, Violetty Jaros, *Najpopularniejsze imiona żeńskie i męskie nadane w Częstochowie w 2000 roku*, „Prace Naukowe WSP w Częstochowie. Językoznawstwo” IV, Częstochowa 2002.

Charakterystyka źródeł – księgi metrykalne

Analizowany materiał językowy pochodzi z ksiąg metrykalnych parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa w Częstochowie, które zawierają materiał rękopiśmienny z 12 analizowanych lat i obejmują lata 50. i 80. XX w.

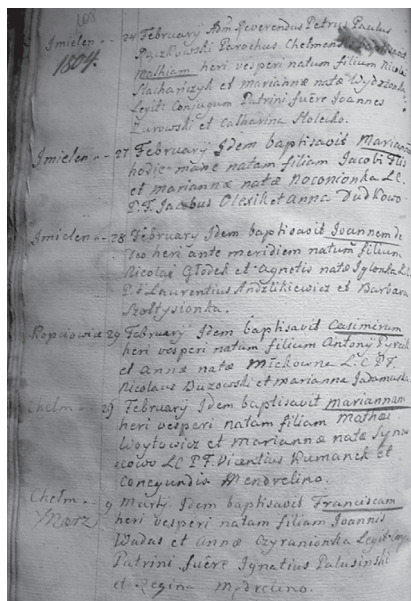
Prowadzenie ewidencji spisywania metryk wprowadził dopiero sobór trydencki. Księża nie przestrzegali jednak wprowadzonych zasad. Generalny nakaz spisywania metryk wydał arcybiskup Bernard Maciejowski, opierając się na wzorach rzymskich.

Wśród najpopularniejszych sporządzanych metryk były księgi chrztów i ślubów. W późniejszym czasie pojawiły się księgi zgonów (w XVIII w.). Początkowo księgi zapisywano po łacinie. Często były prowadzone niekompletnie i zawierały następujące dane: datę i miejsce obrzędu, czasem tylko imię księdza, nowożeńców, świadków, rodziców i rodziców chrzestnych, imię dziecka. Czasami wprowadzano dodatkowe informacje, takie jak: zawód, sprawowana funkcja, status społeczny, tytuł naukowy, miejsce zamieszkania.

Kluczowe wytyczne dotyczące spisywania metryk według specjalnych instrukcji i schematów ustalono dopiero pod koniec XVIII w. Wyeksponowane rubryki powinny zawierać następujące informacje: imię chrzczonego dziecka, imiona i nazwisko/nazwiska rodziców, płeć, z legalnego czy nielegalnego łoża, religia¹¹.

Zbieranie materiału antropimicznego na podstawie ksiąg metrykalnych nie zawsze jest łatwe, ponieważ wiele czynników może powodować utrudnienia w rozczytywaniu zapisów, m.in.:

- znajomość języka, w którym zapisywane były informacje,
- charakter pisma duchownego prowadzącego księgi,
- pisanie piórem – zapis przy użyciu atramentu może się rozmazywać.

Dokumenty parafialne (źródło: <https://aordycz.blogspot.com/2011/04/dokumenty-parafialne.html>).

¹¹ E. Rudnicka-Fira, *Antroponimia Krakowa od XVI do XVIII wieku. Proces kształtowania się nazwiska*, Katowice 2004, s. 19–20.

Imiona nadane chłopcom w parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Częstochowie w latach 1950-1955 oraz 1980-1985

W roku 1950 w parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa chrzest święty przyjęło 163 chłopców. Nadano 50 imion pierwszych i 56 imion drugich. Pośród imion pierwszych, drugich oraz trzecich najczęściej pojawiały się:

Tabela 1. Liczba nadań pierwszych, drugich oraz trzecich imion męskich w roku 1950

Pierwsze imię dziecka	Liczba nadań	Drugie imię dziecka	Liczba nadań
Jerzy	14	Józef	13
Marek	13	Stanisław	13
Andrzej	10	Marian	7
Zbigniew	9	Marek, Tadeusz	6
Tadeusz, Włodzimierz	7	Władysław	5
Jan, Janusz	6	Adam, Henryk, Jan, Jerzy, Kazimierz, Piotr, Wojciech	4
Henryk, Ryszard, Wojciech	5	Czesław, Julian, Mieczysław, Ryszard	3
Czesław, Kazimierz, Lech, Marian, Stanisław	4	Antoni, Bogusław, Franciszek, Krzysztof, Lucjan, Ludwik, Stefan, Szymon, Waław, Wiesław	2

Pierwsze imię po pierwszym lub drugim imieniu ojca nadano 11 chłopcom.

Tabela 2. Liczba nadań pierwszych imion męskich po pierwszym lub drugim imieniu ojca w roku 1950

Pierwsze imię dziecka	Liczba nadań
Czesław	2
Bronisław, Edmund, Eugeniusz, Henryk, Kazimierz, Roman, Stanisław, Stefan, Zygmunt	1

Do nadania drugiego imienia dziecka motywowanego pierwszym lub drugim imieniem ojca wykorzystano 17 antroponimów, którymi nazwano 25 chłopców. Użyto w tym celu następujących mian (zob. tab. 3).

Tabela 3. Liczba nadań drugich imion męskich po pierwszym lub drugim imieniu ojca w roku 1950

Drugie imię dziecka	Liczba nadań
Józef, Mieczysław	3
Henryk, Marian, Stanisław, Władysław	2
Adam, Antoni, Bronisław, Czesław, Ludwik, Stefan, Tadeusz, Waław, Walenty, Walerian, Wiktor, Zdzisław	1

W roku 1951 w parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa sakrament chrztu świętego przyjął 145 chłopców. Nadano im 48 imion pierwszych i 50 imion drugich. W roku tym nie zostało nadane imię trzecie. W tabeli 4 ukazano najczęściej nadawane imiona jako pierwsze i drugie.

Tabela 4. Liczba nadań pierwszych oraz drugich imion męskich w roku 1951

Pierwsze imię dziecka	Liczba nadań	Drugie imię dziecka	Liczba nadań
Tadeusz	11	Jan	14
Andrzej, Marek, Zbigniew	9	Józef	10
Jan, Kazimierz	7	Stanisław	9
Jerzy, Krzysztof, Ryszard, Zdzisław	6	Kazimierz	7
Edward, Henryk	5	Antoni, Eugeniusz, Zygmunt	5
Janusz, Roman, Stanisław	4	Andrzej, Henryk, Ryszard, Tadeusz, Walenty	4

Pięciu chłopcom nadano 3 imiona, które były pierwszym lub drugim imieniem ojca.

Tabela 5. Liczba nadań pierwszych imion męskich po pierwszym lub drugim imieniu ojca w roku 1951

Pierwsze imię dziecka	Liczba nadań
Stanisław	3
Ryszard	1
Zdzisław	1

Drugie imię po rodzicu tej samej płci otrzymało 28 chłopców, a wybranych zostało 15 różnych antropimionów.

Tabela 6. Liczba nadań drugich imion męskich po pierwszym lub drugim imieniu ojca w roku 1951

Drugie imię dziecka	Liczba nadań
Zygmunt, Jan	4
Józef, Stanisław	3
Eugeniusz, Kazimierz, Tadeusz	2
Aleksander, Augustyn, Bronisław, Henryk, Ignacy, Marian, Wacław, Władysław	1

W roku 1952 w parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa ochrzczonych zostało 150 chłopców. Nadano 49 imion pierwszych, 51 imion drugich i 1 imię trzecie.

Tabela 7 pokazuje, jakie imiona nadane jako pierwsze, drugie i trzecie cieszyły się największą popularnością.

Tabela 7. Liczba nadań pierwszych, drugich i trzecich imion męskich w roku 1952

Pierwsze imię dziecka	Liczba nadań	Drugie imię dziecka	Liczba nadań	Trzecie imię dziecka	Liczba nadań
Andrzej	18	Jan, Stanisław	10	Antoni	1
Krzysztof	9	Józef	8		
Tadeusz	7	Andrzej, Marian	7		
Jan, Ryszard, Zbigniew	6	Antoni, Piotr, Tadeusz	5		
Henryk, Kazimierz, Waldemar, Włodzimierz	4	Czesław, Grzegorz, Henryk, Julian, Roman	3		

Pierwsze imię po imieniu rodzica otrzymało 9 chłopców. Tabela 8 podaje te antroponimy.

Tabela 8. Liczba nadań pierwszych imion męskich po pierwszym lub drugim imieniu ojca w roku 1952

Pierwsze imię dziecka	Liczba nadań
Zdzisław	2
Dionizy, Jan, Kazimierz, Ryszard, Tadeusz, Włodzimierz, Zenon	1

Drugie imię dziecka po pierwszym lub drugim imieniu rodzica tej samej płci otrzymało 27 chłopców. Nadano 14 imion.

Tabela 9. Liczba nadań drugich imion męskich po pierwszym lub drugim imieniu ojca w roku 1952

Drugie imię dziecka	Liczba nadań
Józef, Stanisław	4
Tadeusz	3
Antoni, Jan, Piotr, Roman, Ryszard	2
Bolesław, Edward, Jerzy, Kazimierz, Marian, Zygmunt	1

W roku 1953 w częstochowskiej parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa sakrament chrztu przyjęło 151 chłopców. Nadano im 51 imion pierwszych, 52 imiona drugie, 3 imiona trzecie.

Tabela 10. Liczba nadań pierwszych, drugich i trzecich imion męskich w roku 1953

Pierwsze imię dziecka	Liczba nadań	Drugie imię dziecka	Liczba nadań	Trzecie imię dziecka	Liczba nadań
Andrzej	17	Stanisław	13	Ignacy	1
Zbigniew	12	Tadeusz	10	Krzysztof	1
Jerzy	11	Jan, Józef, Kazimierz	9	Tadeusz	1
Marek	10	Jerzy	8		
Tadeusz	9	Adam, Andrzej, Antoni, Grzegorz, Krzysztof	4		
Stanisław	8	Eugeniusz, Władysław, Wojciech	3		

Pierwsze imię po rodzicu otrzymało 6 chłopców i nadano 4 takie imiona.

Tabela 11. Liczba nadań pierwszych imion męskich po pierwszym lub drugim imieniu ojca w roku 1953

Pierwsze imię dziecka	Liczba nadań
Jan, Stanisław	2
Eugeniusz, Jerzy	1

Drugie imię po rodzicu tej samej płci otrzymało 23 chłopców i nadano 15 imion, co przedstawiono w tabeli 12.

Tabela 12. Liczba nadań drugich imion męskich po pierwszym lub drugim imieniu ojca w roku 1953

Drugie imię dziecka	Liczba nadań
Stanisław	4
Jerzy, Józef	3
Andrzej, Bolesław, Edward, Jan, Karol, Ludwik, Szczepan, Tadeusz, Wiktor, Zdzisław, Zenon	1

W roku 1954 na Stradomiu w parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa chrzest święty przyjął 124 chłopców. Nadano 40 imion pierwszych, 48 imion drugich, 2 imiona trzecie. Spośród imion nadanych jako pierwsze, drugie i trzecie najczęściej pojawiały się antroponimy, które zawarto w tabeli 13.

Tabela 13. Liczba nadań pierwszych, drugich i trzecich imion męskich w roku 1954

Pierwsze imię dziecka	Liczba nadań	Drugie imię dziecka	Liczba nadań	Trzecie imię dziecka	Liczba nadań
Andrzej	13	Stanisław	11	Waldemar, Zdzisław	1
Jan, Jerzy, Marian,	7	Jan	9		
Krzysztof, Marek, Zbigniew	6	Andrzej, Marian	5		
Adam, Grzegorz	5	Wojciech	4		
Edward, Wiesław	4	Adam, Grzegorz, Kazimierz, Marek, Mieczysław, Piotr, Waclaw, Władysław, Zbigniew, Zygmunt	3		

Pierwsze imię po pierwszym lub drugim imieniu rodzica tej samej płci otrzymało 10 chłopców, a zostało nadanych 7 takich antroponimów.

Tabela 14. Liczba nadań pierwszych imion męskich po pierwszym lub drugim imieniu ojca w roku 1954

Pierwsze imię dziecka	Liczba nadań
Tadeusz	3
Józef	2
Edward, Henryk, Jerzy, Kazimierz, Marian	1

Drugie imię po pierwszym lub drugim imieniu ojca otrzymało 20 chłopców, którym nadano 14 antroponimów.

Tabela 15. Liczba nadań drugich imion męskich po pierwszym lub drugim imieniu ojca w roku 1954

Drugie imię dziecka	Liczba nadań
Jan, Stanisław	4
Władysław	2
Bolesław, Edward, Eugeniusz, Jerzy, Józef, Kazimierz, Mirosław, Roman, Stefan, Waclaw, Zygmunt	1

W roku 1955 w parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa sakrament chrztu świętego przyjął 125 chłopców. Nadano im 43 imiona pierwsze i 48 imion drugich. W roku tym nie zostało nadane imię trzecie.

Najpopularniejsze imiona pierwsze oraz drugie ukazano w tabeli 16.

Tabela 16. Liczba nadań pierwszych oraz drugich imion męskich w roku 1955

Pierwsze imię dziecka	Liczba nadań	Drugie imię dziecka	Liczba nadań
Andrzej	13	Jan	11
Krzysztof	9	Marian	9
Zbigniew	9	Józef	8
Janusz	8	Stanisław	7

Pierwsze imię po rodzicu tej samej płci otrzymało 7 chłopców. Nadano 6 imion.

Tabela 17. Liczba nadań pierwszych imion męskich po pierwszym lub drugim imieniu ojca w roku 1955

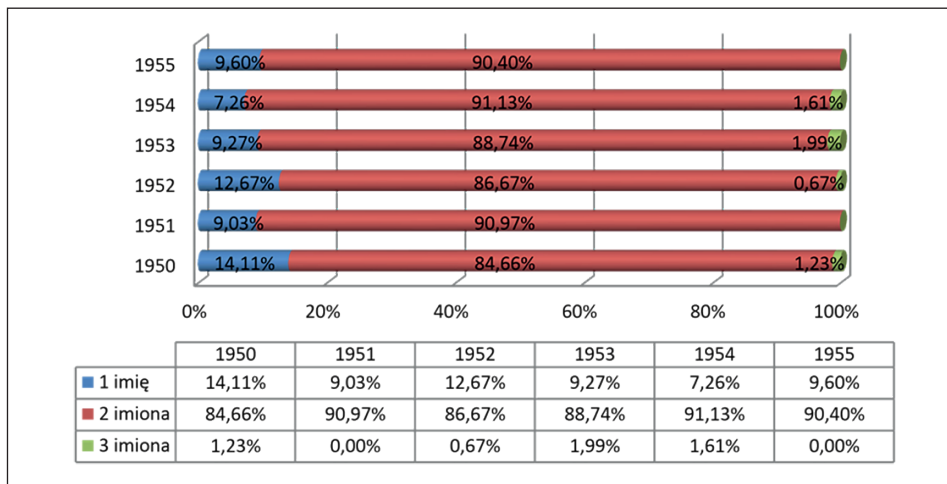
Pierwsze imię dziecka	Liczba nadań
Jan	2
Euzebiusz, Kazimierz, Romuald, Tadeusz, Zdzisław	1

Drugie imię po rodzicu otrzymało 15 chłopców i nadano 12 imion.

Tabela 18. Liczba nadań drugich imion męskich po pierwszym lub drugim imieniu ojca w roku 1955

Drugie imię dziecka	Liczba nadań
Eugeniusz, Jan, Marian	2
Alfred, Czesław, Franciszek, Józef, Paweł, Stanisław, Tadeusz, Wacław, Władysław	1

W latach 1950-1955 w parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa w Częstochowie Sakrament Chrztu Świętego przyjęło 858 chłopców. Nadano 287 imion pierwszych, 311 imion drugich i 8 imion trzecich. Do nadania imienia pierwszego rodzice wybrali 90 różnych antroponimów, a do nadania drugiego imienia użyli 95 różnych antroponimów oraz 8 różnych imion trzecich.

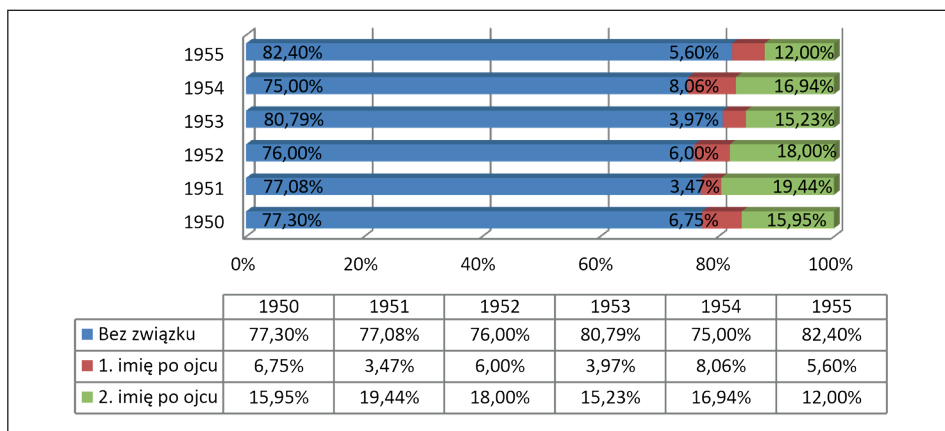

Wykres 1. Liczba imion nadanych chłopcom ochrzczonym w latach 1950-1955

Największą popularnością wśród imion pierwszych, drugich oraz trzecich według tabeli 19 cieszyły się następujące imiona.

Tabela 19. Najpopularniejsze imiona pierwsze, drugie i trzecie w latach 1950-1955

Pierwsze imię dziecka	Liczba nadań	Drugie imię dziecka	Liczba nadań	Trzecie imię dziecka	Liczba nadań
Andrzej	80	Stanisław	63	Antoni	1
Jerzy	50	Jan	57	Józef	1
Tadeusz	49	Marian	33	Krzysztof	1
Jan	35	Tadeusz	29	Szymon	1
Krzysztof	33	Kazimierz	28	Tadeusz	1

Wykres 2. Związek imion nadanych chłopcom ochrzczonym w latach 1950-1955 z imionami ojców

Na podstawie powyższego wykresu można zauważyć pewien związek między imionami ochrzczonych w latach 1950-1955 chłopców a imionami ich ojców.

Imiona nadane chłopcom w parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Częstochowie w latach 1980-1985

W roku 1980 w parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa Sakrament Chrztu Świętego przyjął 94 chłopców. Nadano 36 różnych imion pierwszych i 42 imiona drugie. W roku tym żaden z chłopców nie otrzymał trzeciego imienia.

W tabeli 20 ukazano, jakie najczęściej pojawiły się imiona nadane jako pierwsze i drugie.

Tabela 20. Liczba nadań pierwszych i drugich imion męskich w roku 1980

Pierwsze imię dziecka	Liczba nadań	Drugie imię dziecka	Liczba nadań
Marcin	10	Michał, Piotr	6
Tomasz	8	Łukasz	5
Sebastian	7	Jan, Andrzej, Grzegorz, Krzysztof, Marcin, Marek, Stanisław, Szymon, Wojciech	3
Łukasz, Rafał	5	Adam, Artur, Bartłomiej, Henryk, Karol, Mariusz, Paweł, Ryszard, Sebastian, Tomasz	2

W roku tym żaden z chłopców nie otrzymał imienia pierwszego po pierwszym lub drugim imieniu ojca.

Drugie imię po rodzicu tej samej płci otrzymało 22 chłopców i nadano 16 imion.

Tabela 21. Liczba nadań drugich imion męskich po pierwszym lub drugim imieniu ojca w roku 1980

Drugie imię dziecka	Liczba nadań
Andrzej, Marek	3
Ryszard, Stanisław	2
Arkadiusz, Grzegorz, Henryk, Ireneusz, Jerzy, Karol, Krzysztof, Leszek, Piotr, Tomasz, Wojciech, Zbigniew	1

W roku 1981 na Stradomiu chrzest przyjęło 83 chłopców. Nadano 31 imion pierwszych i 39 imion drugich. W roku tym nie zostało nadane imię trzecie.

Najczęściej wybierane antropimiona męskie jako pierwsze i drugie zawarto w tabeli 22.

Tabela 22. Liczba nadań pierwszych i drugich imion męskich w roku 1981

Pierwsze imię dziecka	Liczba nadań	Drugie imię dziecka	Liczba nadań
Michał	9	Piotr	8
Łukasz	8	Michał, Zbigniew	5
Marcin, Przemysław, Tomasz	6	Andrzej, Krzysztof, Marek, Tadeusz, Tomasz	4
Krzysztof	5	Wojciech, Zygmunt	3

W roku tym tylko jedno dziecko otrzymało pierwsze imię po pierwszym lub drugim imieniu rodzica tej samej płci.

Tabela 23. Liczba nadań pierwszych imion męskich po pierwszym lub drugim imieniu ojca w roku 1981

Pierwsze imię dziecka	Liczba nadań
Paweł	1

Drugie imię po rodzicu tej samej płci otrzymało 23 chłopców i zostało nadanych 15 imion.

Tabela 24. Liczba nadań drugich imion męskich po pierwszym lub drugim imieniu ojca w roku 1981

Drugie imię dziecka	Liczba nadań
Zbigniew	5
Andrzej	3
Krzysztof, Tadeusz	2
Ireneusz, Jerzy, Kazimierz, Longin, Łukasz, Marek, Roman, Stanisław, Tomasz, Witold, Zygmunt	1

W roku 1982 w częstochowskiej parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa do sakramentu chrztu świętego przystąpiło 87 chłopców. Nadano 37 imion pierwszych, 37 imion drugich. W roku tym także nie nadano imienia trzeciego.

Tabela 25. Liczba nadań pierwszych i drugich imion męskich w roku 1982

Pierwsze imię dziecka	Liczba nadań	Drugie imię dziecka	Liczba nadań
Michał	8	Andrzej, Paweł, Piotr	7
Daniel, Marcin, Tomasz	6	Krzysztof	6
Krzysztof, Łukasz	5	Wojciech	4
Adrian, Grzegorz, Paweł, Przemysław, Rafał	3	Jan, Łukasz, Michał, Przemysław, Ryszard, Tomasz	3

W roku tym imię rodzica nie miało wpływu na pierwsze imię dziecka. Drugie imię po pierwszym lub drugim imieniu rodzica otrzymało 21 chłopców. W ten sposób nadano 14 imion.

Tabela 26. Liczba nadań drugich imion męskich po pierwszym lub drugim imieniu ojca w roku 1982

Drugie imię dziecka	Liczba nadań
Andrzej	4
Ryszard	3
Jan, Leszek	2
Jerzy, Józef, Krzysztof, Marek, Mirosław, Paweł, Roman, Tomasz, Wiesław	1

W roku 1983 w parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa ochrzczono 95 chłopców. Nadano 35 imion pierwszych, 44 imiona drugie oraz 1 imię trzecie.

W tabeli 27 zebrano najczęściej wybierane imiona.

Tabela 27. Liczba nadań pierwszych, drugich i trzecich imion męskich w roku 1983

Pierwsze imię dziecka	Liczba nadań	Drugie imię dziecka	Liczba nadań	Trzecie imię dziecka	Liczba nadań
Łukasz	12	Łukasz	6	Józef	1
Marcin	10	Andrzej	5		
Michał, Piotr, Tomasz	6	Adam, Grzegorz, Marek, Michał	4		
Rafał	5	Jacek, Jan, Józef, Krzysztof, Marcin, Piotr, Włodzimierz	3		

W analizowanym roku żaden z chłopców nie otrzymał pierwszego imienia po ojcu. Natomiast drugie imię po pierwszym lub drugim imieniu rodzica otrzymało 25 chłopców, którym nadano 19 antroponimów.

Tabela 28. Liczba nadań drugich imion męskich po pierwszym lub drugim imieniu ojca w roku 1983

Drugie imię dziecka	Liczba nadań
Andrzej, Jerzy, Krzysztof, Marek, Włodzimierz, Zbigniew	2
Adam, Gabriel, Grzegorz, Jacek, Janusz, Jarosław, Kazimierz, Marcin, Romuald, Ryszard, Tadeusz, Waldemar, Wiesław	1

W roku 1984 w parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa chrzest święty przyjęło 80 chłopców. Nadano 37 imion pierwszych i 33 imiona drugie. Nie nadano imienia trzeciego. W tabeli 29 ukazano, jakie imiona pierwsze oraz drugie najchętniej wybierali rodzice.

Tabela 29. Liczba nadań pierwszych oraz drugich imion męskich w roku 1984

Pierwsze imię dziecka	Liczba nadań	Drugie imię dziecka	Liczba nadań
Michał	10	Andrzej	7
Tomasz	6	Paweł	6
Adam	5	Jan	5
Marcin, Przemysław	4	Adam, Krzysztof, Łukasz, Piotr	4
Andrzej, Grzegorz, Paweł, Rafał	3	Marek, Ryszard, Tadeusz	3

Pierwsze imię po rodzicu tej samej płci otrzymał jeden chłopczyk.

Tabela 30. Liczba nadań pierwszych imion męskich po pierwszym lub drugim imieniu ojca w roku 1984

Pierwsze imię dziecka	Liczba nadań
Tomasz	1

Drugie imię po rodzicu tej samej płci nadano 21 chłopcom, do czego wykorzystano 13 imion.

Tabela 31. Liczba nadań drugich imion męskich po pierwszym lub drugim imieniu ojca w roku 1984

Drugie imię dziecka	Liczba nadań
Ryszard, Tadeusz	3
Andrzej, Dariusz, Marek, Zbigniew	2
Adam, Jan, Karol, Kazimierz, Krzysztof, Piotr, Roman	1

W 1985 roku w parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa na Stradomiu chrzest otrzymało 68 chłopców. Nadano 31 imion pierwszych i 38 imion drugich. Ponownie nie zostało nadane imię trzecie.

Pośród imion pierwszych oraz drugich dużym zainteresowaniem według tabeli 32 cieszyły się antroponimy.

Tabela 32. Liczba nadań pierwszych i drugich imion męskich w roku 1985

Pierwsze imię dziecka	Liczba nadań	Drugie imię dziecka	Liczba nadań
Łukasz	6	Andrzej, Piotr	4
Michał, Piotr	5	Krzysztof, Marian, Paweł, Wojciech	3
Krzysztof, Paweł	4	Janusz, Leszek, Lucjan, Marcin, Robert, Sebastian, Tadeusz	2

Nie nadano pierwszego imienia po imieniu ojca. Po rodzicu tej samej płci drugie imię nadano 20 chłopcom i użyto 16 antroponimów.

Tabela 33. Liczba nadań drugich imion męskich po pierwszym lub drugim imieniu ojca w roku 1985

Drugie imię dziecka	Liczba nadań
Andrzej, Krzysztof, Tadeusz, Wojciech	2
Bogdan, Cezary, Henryk, Ireneusz, Janusz, Jarosław, Leszek, Lucjan, Piotr, Robert, Stanisław, Wiesław	1

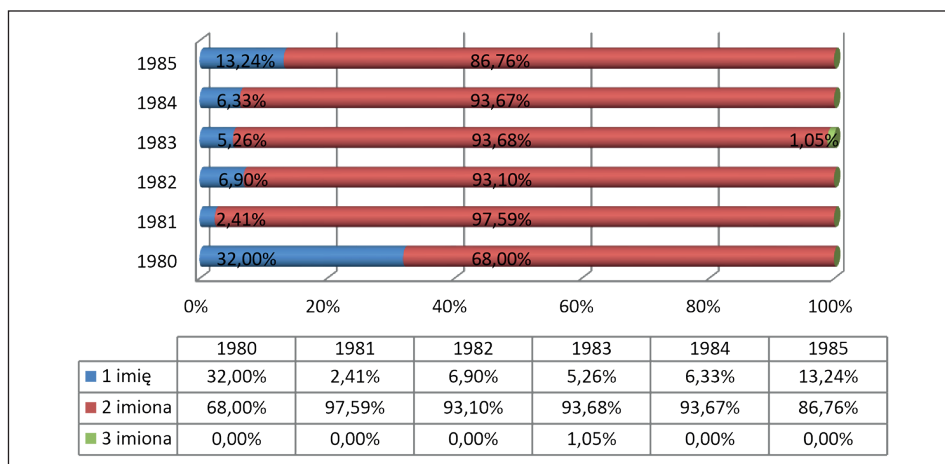
W latach 1980-1985 w parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Częstochowie ochrzczonych zostało 506 chłopców. Nadano 207 imion pierwszych, 231 imion drugich. Widać, że w porównaniu z latami 1950-1955 upodobania rodziców były inne i imiona, które były popularne w tamtym okresie, nie były popularne w latach 1980-1985.

Najpopularniejsze imiona pierwsze, drugie oraz trzecie w opisywanych latach zawarto w tabeli 34.

Tabela 34. Liczba nadań pierwszych, drugich i trzecich imion męskich w latach 1980-1985

Pierwsze imię dziecka	Liczba nadań	Drugie imię dziecka	Liczba nadań	Trzecie imię dziecka	Liczba nadań
Michał	41	Piotr	32	Józef	1
Marcin	39	Andrzej	30		
Łukasz	38	Krzysztof	23		
Tomasz	35	Paweł	22		
Krzysztof	23	Łukasz	21		
Przemysław, Rafał	21	Michał	20		
Paweł, Piotr	20	Jan, Marek	16		
Adam	16	Wojciech	15		
Mariusz, Sebastian	13	Adam, Tomasz	14		

W latach 1980-1985 w parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Częstochowie ochrzczonych zostało 506 chłopców. Nadano 207 imion pierwszych, 231 imion drugich oraz jedno imię trzecie. Do nadania pierwszego imienia zostało użytych 66 różnych antroponimów, do nadania drugiego imienia 84 różne antroponimy. Widać, że

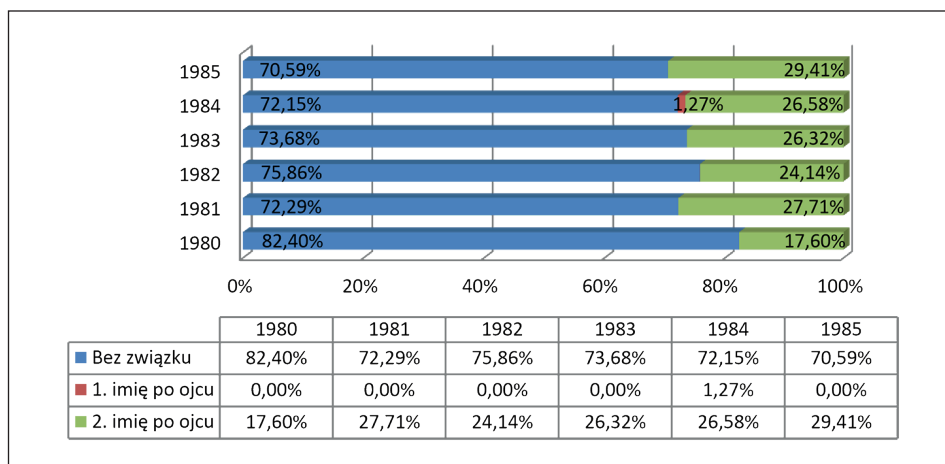

Wykres 3. Liczba imion nadanych chłopcom ochrzczonym w latach 1980-1985

w porównaniu z latami 1950-1955 upodobania rodziców były inne i imiona, które były powszechne w tamtym okresie, nie były popularne w latach 1980-1985.

Najpopularniejszymi imionami pierwszymi w charakteryzowanym sześciolecu były imiona: *Michał* (41), *Marcin* (39), *Łukasz* (38), *Tomasz* (35), *Krzysztof* (23), *Rafał* i *Przemysław* (po 21), *Paweł* i *Piotr* (po 20), *Adam* (16), *Mariusz* i *Sebastian* (po 13), *Robert* (12), *Adrian*, *Jarosław* i *Artur* (po 11), *Jakub* i *Daniel* (po 10), *Konrad*, *Sławomir* i *Maciej* (po 8), *Kamil*, *Jacek*, *Grzegorz*, *Karol* i *Bartłomiej* (po 7), *Damian*, *Marek* i *Andrzej* (po 6), *Wojciech* i *Dariusz* (po 5), *Radosław* i *Błażej* (po 4), *Szymon* i *Patryk* (po 3), *Mateusz*, *Emil*, *Arkadiusz*, *Hubert*, *Bartosz*, *Remigiusz*, *Lech*, *Janusz* i *Seweryn* (po 2), *Dominik*, *Dawid*, *Arwid*, *Aleksander*, *Cezary*, *Albert*, *Marceli*, *Ryszard*, *Roman*, *Patrycjusz*, *Oskar*, *Norbert*, *Mirosław*, *Korneliusz*, *Franciszek*, *Zbysław*, *Krystian*, *Kacper*, *Józef*, *Jerzy*, *Fryderyk*, *Mikołaj* (po 1).

Rodzice do nadania drugiego imienia wybrali następujące antroponimy: *Piotr* (32), *Andrzej* (30), *Krzysztof* (23), *Paweł* (22), *Łukasz* (21), *Michał* (20), *Marek* i *Jan* (po 16), *Wojciech* (15), *Tomasz* i *Adam* (po 14), *Marcin* i *Tadeusz* (po 12), *Grzegorz* (11), *Zbigniew* (10), *Ryszard* i *Jerzy* (po 9), *Karol* (8), *Leszek*, *Robert* i *Sebastian* (po 7), *Mariusz*, *Stanisław*, *Henryk*, *Józef* i *Roman* (po 6), *Przemysław*, *Artur*, *Marian*, *Jarosław* i *Janusz* (po 5), *Kazimierz*, *Jakub* i *Jacek* (po 4), *Ireneusz*, *Zygmunt*, *Aleksander*, *Maciej*, *Dominik*, *Włodzimierz*, *Dariusz*, *Rafał*, *Damian*, *Szymon*, *Bartłomiej*, *Waldemar*, *Wiesław* i *Mateusz* (po 3), *Edward*, *Daniel*, *Czesław*, *Cezary*, *Bogdan*, *Dawid*, *Wacław*, *Witold*, *Sławomir*, *Lucjan* i *Krystian* (po 2), *Zenon*, *Władysław*, *Stefan*, *Adrian*, *Bartosz*, *Błażej*, *Szczepan*, *Bolesław*, *Sylwester*, *Arkadiusz*, *Longin*, *Radosław*, *Kamil*, *Patryk*, *Mirosław*, *Edmund*, *Mieszko*, *Franciszek*, *Gabriel*, *Mieczysław*, *Hubert*, *Ludwik*, *Izydor*, *Konrad* i *Romuald* (po 1).

Wykres 4. Związek imion nadanych chłopcom ochrzczonym w latach 1980-1985 z imionami ojców

W opisywanym okresie rodzice nadali tylko jedno trzecie imię i użyli do nominacji antroponimu – *Józef*.

W latach 1980-1985 wpływ imienia ojca na wybór pierwszego imienia syna jest znikomy.

Wnioski końcowe

Na podstawie analizy ilościowej i jakościowej zebranego materiału antroponimicznego można stwierdzić, że w badanych okresach wybierano do nominacji imiona tradycyjne. Najczęściej nadawanym imieniem pierwszym w pierwszej połowie lat 50. było nowotestamentowe imię *Andrzej* (9,32% imion nadanych w omawianym sześciolciu) (na 7. pozycji wśród imion drugich – 2,68%), co potwierdzają również ustalenia S. Folfasińskiego¹². Kolejno na liście rangowej znalazły się w tym okresie: *Zbigniew* (6,06%), *Jerzy* (5,83%), *Tadeusz* (5,83%), *Marek* (5,71%), *Jan* (4,08%).

Na drugie imię najchętniej wybierano natomiast miana: *Stanisław* (7,34%), *Józef* (6,76%), *Jan* (6,64%), *Marian* (3,85%), *Tadeusz* (3,38%), *Kazimierz* (3,26%). Brak imion o wyszukanej grafii, egzotycznych, niespotykanych wśród imion chrzestnych, jak również imion świeckich bohaterów mitycznych czy literackich popularyzowanych przez literaturę.

Pojawiły się natomiast w badanym okresie imiona rzadkie, do których należały: *Julin* (Rym: brak w częstoch., w kraju 2 w latach 40. i 50.), *Narcyz* (Rym: 8 w częstoch., w kraju 208 w latach 50.), *Justyn* (Rym: 9 w częstoch., w kraju 58 w latach 50.), *Jordan* (Rym: 20 w częstoch., w kraju 19 w latach 50.), *Donald* (Rym: 30 w częstoch., w kraju

¹² S. Folfasiński, *Imiennictwo Częstochowy w roku 1958. Najwięcej jest Andrzejów, Małgorzat i Elżbiet*, „Nad Wartą” 1959, nr 2.

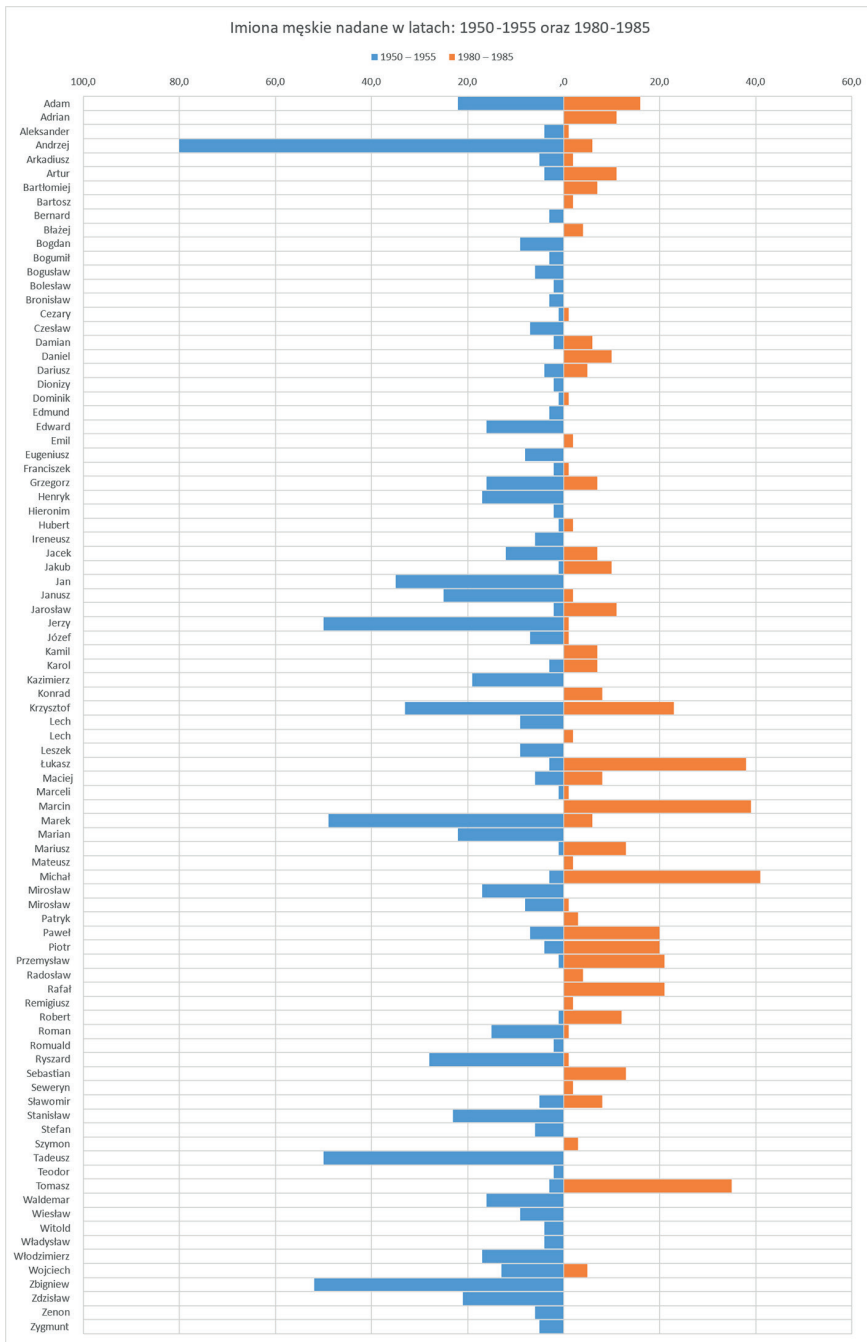
179 w latach 50.), *Cyprian* (Rym: 44 w częstoch., w kraju 131 w latach 50.), *Eligiusz* (Rym: 63 w częstoch., w kraju 428 w latach 50.), *Albin* (Rym: 68 w częstoch., w kraju 2000 w latach 50.), *Igor* (Rym: 70 w częstoch., w kraju 47 w latach 50.), *Wawrzyniec* (Rym: 86 w częstoch., w kraju 458 w latach 50.), *Euzebiusz* (Rym: 96 w częstoch., w kraju 350 w latach 50.), *Marceli* (Rym: 114 w częstoch., w kraju 508 w latach 50.), *Erwin* (Rym: 146 w częstoch., w kraju 1773 w latach 50.), *Jacenty* (Rym: 183 w częstoch., w kraju 133 w latach 50.), *Teodor* (Rym: 422 w częstoch., w kraju 3246 w latach 50.), *Gabriel* (Rym: 424 w częstoch., w kraju 796 w latach 50.), *Damian* (Rym: 3234 w częstoch., w kraju 203 w latach 50.), *Artur* (Rym: 3983 w częstoch., w kraju 779 w latach 50.).

Najpopularniejszymi imionami pierwszymi w latach 80. są imiona: *Michał* (8,10%), *Marcin* (7,71%), *Łukasz* (7,51%), *Tomasz* (6,92%), *Krzysztof* (4,55%), *Rafał* (4,15%), *Przemysław* (4,15%), *Paweł* (3,95%), *Piotr* (3,95%). Kolejne na liście rangowej: *Adam* (3,16%), *Mariusz* (2,57%), *Sebastian* (2,57%), *Robert* (2,37%), *Adrian* (2,17%), *Jarosław* (2,17%), *Artur* (2,17%), *Jakub* (1,98%), *Daniel* (1,98%). Pojawiły się w badanym okresie imiona rzadkie, do których należały: *Arwid* (Rym: 1 w częstoch., w kraju 3 w latach 80.), *Korneliusz* (Rym: 20 w częstoch., w kraju 120 w latach 80.), *Zbysław* (Rym: 21 w częstoch., w kraju 177 w latach 80.), *Patrycjusz* (Rym: 23 w częstoch., w kraju 17 w latach 80.), *Remigiusz* (Rym: 289 w częstoch., w kraju 2166 w latach 80.).

Podobnie jak we wcześniej scharakteryzowanym okresie, w latach 1980-1985 najczęściej nadawano chłopcom dwa imiona. Rekordowym w tym względzie był rok 1981, w którym chłopcy z dwoma imionami stanowili 97,59% wszystkich ochrzczonych. Na drugim miejscu pod względem częstości nadawania chłopcom dwóch imion był rok 1983 z wynikiem 93,68%, a na trzecim – rok 1984, w którym tylko o 0,01% mniej ogółu ochrzczonych chłopców niż w roku poprzednim otrzymało dwa imiona. Najrzadziej nadawano synom dwa imiona w roku 1980, w którym frekwencja chłopców z dwoma imionami wyniosła zaledwie 68,00%. W pozostałych latach częstość nadawania dwóch imion nie spada poniżej 86,00%. W nielicznych przypadkach rodzice ograniczyli się do nadania swoim synom tylko jednego imienia, przy czym najczęściej zdarzało się to w roku 1980, w którym aż 32,00% ochrzczonych chłopców otrzymało tylko jedno imię i w roku 1985, w którym jedno imię nadano tylko 13,24% ochrzczonych chłopców. W pozostałych latach odsetek chłopców z jednym imieniem nie przekroczył 7,00%, a najniższy był w roku 1981, w którym wyniósł 2,41%.

W latach 1980-1985 rodzice prawie całkowicie zrezygnowali z nadawania swoim synom trzeciego imienia. Tylko w 1983 r. 1,05% ogółu chłopców otrzymało trzy imiona.

Największy wpływ imienia rodzica na wybór pierwszego imienia dziecka widoczny jest w roku 1954, gdzie ponad 8% chłopców otrzymało imię po rodzicu. Na drugim miejscu jest rok 1950, w którym 6,75% nadań imion pierwszych jest związanych z imionami rodziców. Trochę mniej, bo równo 6% imion chłopców było takich samych, jak imiona ich ojców. W pozostałych latach odsetek ich jest jeszcze mniejszy.

Wykres 5. Porównanie imion męskich nadanych w parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Częstochowie w latach 1950-1955 oraz 1980-1985

Inaczej przedstawia się ta zależność, jeżeli chodzi o nadanie chłopcom drugiego imienia po rodzicu tej samej płci. W grupie tej odsetek imion ochrzczonych pochodzących od imion ojców jest o wiele większy. Najwięcej chłopców drugie imię po ojcu otrzymało w roku 1951: 19% wszystkich ochrzczonych chłopców. Trochę mniejszy wpływ miało imię ojca na drugie imię syna w roku 1952: 18%. W pozostałych latach jest on jeszcze mniejszy, ale nigdy nie spada poniżej 12%, co oznacza, że przynajmniej co ósmy z ochrzczonych chłopców otrzymał drugie imię po ojcu.

W latach 1980-1985 wpływ imienia na imię syna był bardzo mały. W przeciwieństwie do lat 1950-1955, w tym okresie tylko w 1984 r. można zauważyć taką zależność, która dotyczyła zaledwie 1,27% ochrzczonych chłopców.

Różnice można również zaobserwować, jeśli chodzi o drugie imię nadawane chłopcom, z tym że w tym przypadku zależność jest odwrotna. O ile w latach 1950-1955 pochodzenie drugich imion nadanych chłopcom od imion ich ojców nie przekroczyło nigdy 20% wszystkich nadanych imion, o tyle w pierwszych latach osiemdziesiątych odsetek ten tylko raz spadł poniżej tej wartości, a w roku 1985 osiągnął poziom prawie 30%, co oznacza, że więcej niż co trzeci chłopiec otrzymał jako drugie imię swojego ojca.

Zestawienie najpopularniejszych imion w badanym materiale antroponimicznym pokazuje, że 9 na 10 wymienionych imion nie powtarza się w analizowanych przedziałach czasowych. Jedynym imieniem, które pojawiło się w latach 1950-1955 i 1980-1985, jest *Krzysztof*¹³.

W obu badanych sześciolatkach wśród dziesiątki najczęściej nadawanych imion znalazły się biblijne i starochrześcijańskie wywodzące się z kultury śródziemnomorskiej, które tworzą główny zręb imiennictwa chrześcijańskiego w Europie, a od XVI w. należą do czołówki najpopularniejszych wśród Polaków, choć zmianie ulegał ich zestaw i miejsce w rankingu najczęściej nadawanych w danym okresie w związku z falowaniem mody imienniczej¹⁴. Przeprowadzona na przykładzie parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Częstochowie i parafii św. Michała Archanioła we Wrocławiu analiza ilościowa i jakościowa imion nadawanych na chrzcie świętym potwierdza te obserwacje – antroponimy wybierane najchętniej w latach 1950-1955 spadają na niższe pozycje listy rangowej lub nie są nadawane w okresie 1980-1985. Wyбирane najczęściej do nominacji imiona wywodzą się z różnych źródeł kulturowych. Można wśród nich wskazać nazwy osobowe o proveniencji łacińskiej (*Paweł, Marcin, Marek*), greckiej (*Andrzej, Jerzy, Łukasz, Krzysztof i Piotr*). Pojawiły się ponadto antroponimy pochodzenia semickiego (*Adam, Tadeusz*) oraz hebrajskiego (*Jan, Rafał, Michał*). Na liście imion znalazł się również onim *Ryszard*, który jest pochodzenia germańskiego, oraz

13 Imię pochodzenia greckiego, od *christophoros* ‘niosący, rodzący Chrystusa’. Do znanych osób noszących to imię należą m.in. Krzysztof Kamil Baczyński, poeta, a wśród świętych Kościoła Katolickiego – św. Krzysztof, patron podróżujących i kierowców.

14 Zob. V. Jaros, *op. cit.*, s. 40.

Tabela 35. Lista dziesięciu najczęściej nadawanych imion męskich w parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Częstochowie oraz w parafii św. Michała Archanioła we Wrocławiu w latach 1950-1955 oraz 1980-1985*

Ranga	Imiona nadane w latach 1950-1955 w Częstochowie	Imiona nadane w latach 1950-1955 we Wrocławiu	Imiona nadane w latach 1980-1985 w Częstochowie	Imiona nadane w latach 1980-1985 we Wrocławiu
1.	Andrzej	Andrzej	Michał	Michał
2.	Marek	Jerzy	Marcin	Tomasz
3.	Zbigniew	Zbigniew	Łukasz	Marcin
4.	Jerzy	Ryszard	Tomasz	Piotr
5.	Tadeusz	Marek	Krzysztof	Łukasz
6.	Jan	Janusz	Przemysław	Paweł
7.	Krzysztof	Jan	Rafał	Krzysztof
8.	Ryszard	Krzysztof	Paweł	Grzegorz
9.	Janusz	Leszek	Piotr	Maciej
10.	Stanisław	Tadeusz	Adam	Adam

* Materiał pochodzi z pracy magisterskiej D. Ilnickiej, *Imiona chrzestne drugiej połowy XX i początków XXI wieku w parafii św. Michała Archanioła we Wrocławiu. Analiza onomastyczno-statystyczna i społeczno-kulturowa*, Częstochowa 2015, s. 20-194.

Tomasz – o źródłosłowie aramejskim. Należy również zwrócić uwagę na antroponim *Janusz*, który jest zdrobnieniem *Jan* – imienia o etymologii hebrajskiej. Wśród nazw męskich atrakcyjnych w zakresie nominacji na liście frekwencyjnej znalazły się stare, słowiańskie imiona złożone, mające wyraźne nacechowanie etniczne. W latach 50. były to *Zbigniew* oraz *Stanisław*, w latach 80. – *Przemysław*¹⁵.

Wśród badanych antroponimów nie pojawiają się imiona wyszukane lub bardzo rzadkie, które wyróżniałyby się oryginalnością. Wręcz przeciwnie, nadawane imiona pokazują, że wyraźnie dominują imiona tradycyjne, niewyszukane. Nie obserwuje się też wariantów różnojęzycznych czy fonetycznych.

LITERATURA CYTOWANA

- Bizior R., *Imiennictwo Częstochowy i okolic w latach 1998-2003 w kontekście mediatyzacji kultury*, [w:] *Nazewnictwo na pograniczach*, red. J. Ignatowicz-Skowrońska, Szczecin 2005.
- Bizior-Ociepa R., Jaros V., *Najpopularniejsze imiona żeńskie i męskie nadane w Częstochowie w 2000 roku*, „Prace Naukowe WSP w Częstochowie. Językoznawstwo” 2002, IV.
- Bystron J., *Księga imion w Polsce używanych*, Warszawa 1938.

¹⁵ K. Nowik (K. Nowik, *Zmiany frekwencyjne w zasobie imion w Polsce powojennej*, [w:] *Najnowsze przemiany nazewnicze*, red. E. Jakus-Borkowa i K. Nowik, Warszawa 1998, s. 57-72), analizując zmiany frekwencyjne w zasobie imion w Polsce powojennej, zauważyła, że imiona słowiańskie zmieniały swoje miejsce na liście frekwencyjnej, w większości tracąc swą popularność. Tak było z imionami *Zbigniew* i *Stanisław*, przy czym pierwsze przesuwa się z pozycji 13 i spada na 41.; drugie z pozycji 2. – na 48. *Przemysław* natomiast należy do nielicznych imion, których częstość nadawania wzrosła i antroponim z pozycji 50. przesuwa się na pozycję 14. listy rangowej.

- Cieślakowa A., *Imiona i nazwiska we współczesnej polszczyźnie. Moda i użycie tekstowe*, [w:] *Polszczyzna a/i Polacy u schyłku XX wieku*, red. K. Handke, H. Dalewska-Greń, Warszawa 1994.
- Cieślakowa A., *Przyswajanie obcych imion w języku polskim dawniej a dziś*, [w:] *Kultura języka dziś*, red. W. Pisarek, H. Zgólkowa, Poznań 1995.
- Doroszewicz K., *Psychologiczne aspekty imion ludzkich*, „Psychologia Jakości Życia” 2003, z. 2 (nr 1).
- Folfasiński S., *Imiennictwo Częstochowy w roku 1958. Najwięcej jest Andrzejów, Małgorzat i Elżbiet, „Nad Wartą” 1959, nr 2.*
- Ilnicka D., *Imiona chrzestne drugiej połowy XX i początków XXI wieku w parafii św. Michała Archanioła we Wrocławiu. Analiza onomastyczno-statystyczna i społeczno-kulturowa*, Częstochowa 2015.
- Jaros V., *Współczesne nazwiska mieszkańców gminy Mykanów*, Częstochowa 2009.
- Kamieńska A., *Notatnik 1965-1972, Poznań 1982.*
- Malec M., *Imię w polskiej antroponimii i kulturze*, Kraków 2001.
- Malec M., *Nazwy indywidualne*, [w:] *Polskie nazwy własne. Encyklopedia*, red. E. Rzetelska-Feleszko, Kraków 1998.
- Nowik K., *Zmiany frekwencyjne w zasobie imion w Polsce powojennej*, [w:] *Najnowsze przemiany nazewnictwa*, red. E. Jakus-Borkowa i K. Nowik, Warszawa 1998.
- Rudnicka-Fira E., *Antroponimia Krakowa od XVI do XVIII wieku. Proces kształtowania się nazwiska*, Katowice 2004.
- Rymut K., *Imię – nazwisko – przezwisko w historii języka polskiego*, [w:] *V Ogólnopolska Konferencja Onomastyczna. Księga referatów*, red. K. Zierhoffer, Poznań 1988.
- Słownik imion współcześnie w Polsce używanych*, wyd. K. Rymut, Kraków 1995.

Źródła internetowe

<http://www.nspj.czest.pl>

Imiona chrzestne chłopców nadane w parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa w Częstochowie w latach 1950-1955 oraz 1980-1985

STRESZCZENIE: Przedmiotem niniejszego opracowania są imiona nadawane chłopcom w latach 1950-1955 oraz 1980-1985 w parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Częstochowie. W artykule przedstawiono analizę jakościową i frekwencyjną imion nadanych po raz pierwszy, drugi, a niekiedy trzeci. Aby ocenić, czy na wybór imion dla chłopców miały wpływ imiona ich ojców, przy zbieraniu materiału badawczego uwzględniono również imiona rodzica. Na podstawie przedstawionych analiz można wywnioskować, że rodzice, nadając imię swojemu dziecku, tylko w małej mierze kierują się imionami, które sami noszą.

SŁOWA KLUCZOWE: imię – chrzest – imię męskie – parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Częstochowie

Boys' godfather names given in the Sacred Heart of Jesus parish in Częstochowa from 1950 to 1955 and from 1980 to 1985

SUMMARY: The subject of the presented study are the names given to boys in the years 1950-1955 and 1980-1985 in the parish of the Sacred Heart of Jesus in Częstochowa. The paper presents a qualitative and frequency analysis of names given for the first, second and sometimes third time. While collecting research material, the parents' forenames were also considered. To assess, whether the choice of forenames for boys was influenced by their fathers' forenames. Based on the analyses presented, one may conclude that parents are only to a small extent guided by the names they bear when naming their children.

KEYWORDS: name – baptism – masculine name – parish of Sacred Heart of Jesus in Częstochowa